

Balassagyarmati Törvényszék

27.P.20.081/2022/13.szám

A Balassagyarmati Törvényszék a dr. Ujvári Tamás Ügyvédi Iroda Dr. Ujvári Tamás (1055 Budapest, Honvéd utca 22. B./1./3.) ügyvéd által képviselt Felperes (felperes címe.) felperesnek – dr. Molnár Arnold (2660 Balassagyarmat, Rákóczi út 13.) ügyvéd által képviselt Alperes Intézet (alperes címe.) alperes ellen közhatalom gyakorlásával kapcsolatos sérelemdíj megfizetése iránt indított perében meghozta az alábbi

ítéletet:

Kötelezi a törvényszék az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 400.000.- (négy százezer) Ft sérelemdíjat, továbbá 32.000.- (harminckettőezer) Ft perköltséget.

Az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét elutasítja.

A le nem rótt 12.000.- (tizenkettőezer) Ft eljárási illetéket az állam viseli.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha az kizárólag a perköltség viselésére, összegére, vagy az ítélet indokolására irányul. A felek kérelmére a bíróság tárgyalást tart.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a fellebbezési határidő lejártá előtt előterjesztett kérelmük alapján kérhetik, hogy a Fővárosi Ítéltábla fellebbezésüket tárgyaláson kívül bírálja el.

Az ítélet ellen a fellebbezést előterjesztő fél számára a Fővárosi Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselet kötelező.

Indokolás

[1] A felperes 2016. és 2021. között a Alperes Intézetben töltötte szabadságvesztés büntetését. A felperest 2016. február 1-én, 2016. február 8-án, 2016. március 21-én, 2016. március 29-én, 2016. május 2-án, 2016. május 9-én, 2016. június 6-án, 2016. június 13-án, 2016. június 27-én, 2016. július 4-én, 2016. október 24-én, 2016. november 14-én, 2017. január 23-án, 2017. január 30-án, 2017. március 13-án, 2017. március 27-én, 2017. április 10-én, 2017. április 18-án, 2017. május 2-án, 2017. május 8-án 2018. március 12-én és 2018. március 26-án a letöltő Intézet Intézetből, illetve a letöltő Intézet Intézetbe szállították.

A körszállítások alkalmával általában 15-17 fő szállítására került sor, mely során az fogvatartó BV Intézet alkalmazottai elvégezték ezen fogvatartottak személyi motozását. A motozások végrehajtása az fogvatartó intézet étkezőhelyiségében történt. Az ebédlőben 5-7 asztal volt felállítva, minden asztalnál 1-1 ór volt. Ahány asztal volt, egyszerre annyi szállításban lévő fogvatartott ment be az ebédlőbe. A motozás során először a fogvatartottak holmiját vizsgálták át, majd alsóneműre kellett vetkőzniük, azt az asztalra rakni, amit az örök szintén átvizsgáltak. A ruházat átvizsgálása után a fehérneműt is le kellett venni, amelyet a BV ör szintén átvizsgált. A fogvatartottaknak általában le is kellett hajolni, illetve leguggolni. Azok a fogvatartottak, akiknek a motozása megtörtént, felöltöztek és az ebédlő hátsó részében kellett várakozniuk mindaddig, amíg az összes szállításban lévő fogvatartott személyi motozását elvégezték. Az ebédlő hátsó része és az ebédlő azon része között, ahol a személyi

motozást végezték, több 30x30 cm-es oszlop áll. A fegyőrök úgy nyilatkoztak, hogy a fogvatartottakat az alsóneműjük levétele során próbálták takarni a többi fogvatartott elől. Az ebédlő bejárati ajtaja egy nagy kétszárnyas üvegajtó, emellett az ebédlőn lévő ablakokon keresztül az emeleten tartózkodók is láthatták a bent lévőket.

[2] A Nógrád Megyei Főügyészség a szám. szám alatti, egyedi panasszal kapcsolatban adott tájékoztatásában a panaszosnak azt a tájékoztatást adta, hogy: "az intézet más hasonló ügyben 2018. március 19-én adott tájékoztatásában nem cáfolta, hogy ott történtek motozások úgy, hogy több fogvatartottnak egymás jelenlétében kellett meztelenre vetkőznie, miközben egy paraván sem választotta el őket egymástól. Az intézet álláspontja szerint az így végrehajtott motozás nem volt megalázó, mivel „nem egy fő többek által szemlélve került vetkőztetésre”. A Bvtv. 151. § (2) bekezdése értelmében a motozás nem csak megalázó, hanem szeméremszéttő módon sem történhet. A 26/2015. (III.31.) OP szakutasítás motozásra vonatkozó részletes szabályai továbbá előírják: A motozás végrehajtása során a fogvatartott személyiségi – különösen a szeméremhez, intimitáshoz – kapcsolódó jogait csak indokolt esetben, és kizárólag az intézkedés jogszerű céljának eléréséhez szükséges mértékben lehet korlátozni. A motozás a panaszában foglalt módon szeméremszéttő. Az intézet nem számolt be olyan indokolt esetről, amikor az intézkedés jogszerű céljának eléréséhez szükséges lett volna a fogvatartott szeméremhez, intimitáshoz kapcsolódó jogainak korlátozása. Ügyészi intézkedés azonban a motozások végrehajtására vonatkozóan nem indokolt, mert az intézetben a közelmúltban módosították a motozások végrehajtásának gyakorlatát. Az úgynevezett „vetkőzéssel” motozások nagyobb közösségi térben történő végrehajtásához paraván készült (a paravánok meglétéről az intézetben személyesen is meggyőződünk), a körletépületben pedig az ilyen motozásokat elkülönített helyiségben végzi egy fő fogvatartott vonatkozásában egy fő végrehajtó állományi tag”.

[3] A felperes 2019. szeptember 23-án jogi képviselője útján kárigényt jelentett be az alperes BV Intézet felé 800.000.-Ft összegben a keresetben is megjelölt 22 alkalommal történő szeméremszéttő és emberi méltóságot sértő módon történő motozás kapcsán.

[4] Az alperes a KIF-határozat szám alatt meghozott kártérítési határozatával a kártérítési igényt elutasította. A határozat átvételét követően a felperes 2019. november 26-án keresetet terjesztett elő az alperessel szemben, amelyben az alperes 800.000.-Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése és 2:52. § alapján. Keresetében hivatkozott arra, hogy a felperes jelenleg a Alperes Intézetben tölti a szabadságvesztés büntetését.

[5] A törvényszék a ügyirat. számú végzésével a felperes keresetlevelét visszautasította, arra hivatkozva, hogy a felperes nem nyújtotta be a bv. intézet felperesi kárigényt elbíráló határozatát, így nem állapítható meg, hogy a felperes a kárigényét a jogszabályoknak megfelelően a korábbiakban érvényesítette -e. A végzés fellebbezés hiányában 2020. január 18. napján jogerőre emelkedett.

[6] A felperes kérelmére eljáró közjegyző 2022. február 16-án ügyirat1. számon fizetési meghagyást bocsátott ki a Alperes Intézetnel szemben. A kötelezett ellentmondása folytán a fizetési meghagyásos eljárás perré alakult.

A felperes keresetet terjesztett elő az alperessel szemben, amelyben az alperes 400.000.-Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése és 2:52. § alapján. A pontosított keresetben a felperes úgy nyilatkozott, hogy szabadult. A keresetben foglaltak szerint megjelölt 22 alkalommal történő körszállítás során a BV Intézet étkező helyiségében úgy történtek a motozások, hogy minden körszállítás alatt álló fogvatartott jelen volt. Közülük 8-10 személyt az asztalokhoz kísértek, ahol ezen embereknek le kell vetkőzni, a ruhákat az előttük lévő asztalra kell tenni, és a fogvatartottakat a BV személyzet átvizsgálja. Az átvizsgálás során terpeszállásba kell állni, valamint le is kell guggolni és előre is kell hajolni.

Nincs parván, a motozást, beleértve a nemi szervek és a farpofák vizsgálatát is, mindenki látja. Az étkezőben lévő oszlopok sem takarnak ki semmit. Az alperes azzal a magatartásával, hogy megfelelő ok, indok nélkül jogszabálysértő és szeméremértő módon végezte el a közszállításhoz kapcsolódó motozásokat, megsértette a felperes személyiségi jogait. Kiemelte, hogy az alperes nem egyedi jelleggel, hanem évek hosszú sora alatt 22 alkalommal sértette meg a felperes személyiségi jogait. Az alperes magatartása felróható, hiszen a jogszabályok ismeretében, azok szándékos megszegésével járt el, sőt jogszabálysértő magatartását kitartóan, a fogvatartotti panaszok ellenére is folytatta, jogellenes gyakorlatával csak az ügyészi fellépést követően hagyott fel. A felperest emberi méltóságában sértette az a magatartás, hogy a felperest 20-30 másik ember előtt meztelenre vetkőztetik, szükségtelenül sok ember jelenlétében. A szeméremértő, egymás nemi szerveinek láthatóságára kiterjedő motozás az eleve kiszolgáltatott helyzetben lévő felperes számára jelentős sérelem volt. Hivatkozott rá, hogy a szabadságvesztését kitöltött személy az elévülési időn belül bármikor érvényesítheti az igényét a Bv. intézettel szemben.

[7] A felperes nyilatkozata szerint nem lehet elmondani, hogy milyen érzés az, amikor így 20-30 ember között motoznak. A felperesnek amúgy is álmatlan éjszakái voltak, de ez olyan nyomot hagyott benne, hogy eldöntötte, nem szabad olyan helyen élnie, ahol ez megtörténhet.

[8] Az alperes érdemi ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozva, hogy a felperesi kereset elkésett. Hivatkozott rá, hogy a felperes a pert megelőzően, 2019. szeptember 23-i keltezéssel kártérítési igényt nyújtott be az intézetbe. A felperes a kártérítési igényt elutasító határozatot követően keresetet nyújtott be, ami visszautasításra került. A felperes jelen perben a kártérítési határozatban vizsgált és elbírált igényét érvényesíti. A jelen kereset előterjesztésére a nyitva álló 30 napos jogvesztő határidőn túl került sor, így a kereset elkésett.

Érdemben mind jogalapjában, mind összecszerúságában vitatta a keresetet. Álláspontja szerint a Alperes Intézet a személyi motozásra vonatkozó szabályok maradéktalan megtartása mellett járt el. A motozásra várakozók az ebédlő bejáratnál szembeni, jobb sarkához igazodva kerülnek elhelyezésre. A motozásra az ebédlő átellenben lévő részén került sor. A felügyeleti létszámhoz igazítva 2-3 fő fogvatartott megy a motozásra, melynek során alsóneműre vetkőznek, és ruházatukat átvizsgálásra átadják. Az alsóneműt csak a ténylegesen ellenőrzött fogvatartottaknak, és kizárólag az ellenőrzés idejére kellett letolniuk. A motozás során a várakozó és az ellenőrzött fogvatartottak között tereptárgyként az ebédlő oszlopai és asztalai álltak, valamint az ellenőrzést végző felügyelő személyek. A felperes átvizsgálása során semmilyen személyiségi jogsértés nem történt, arra sem szükségtelenül sok ember előtt, sem pedig szeméremértő módon nem került sor. A felperes az érintett időszakban nem nyújtott be kérelmet vagy panaszt, nem kérte, hogy a motozásra teljesen elszeparált módon kerüljön sor.

A felperes kártérítési eljárást indított, a kártérítési határozat ellen keresetet terjesztett elő, és a felperesnek köszönhetően nem ment ez végig, ennek figyelembevétele nem mellőzhető. Ha az igény érvényesítésére jogszabályi határidőn belül sor került és az nem került érdemben elbírálásra, ez elzárja a felperes jogát attól, hogy általános elévülési időn belül érvényesíthesse az igényét. A keresetnek helyt adás esetére úgy nyilatkozott, hogy eltúlzott a sérelemdíj összege, különös tekintettel arra, hogy a felperes a perben hivatkozott körülményeket éveken keresztül nem tartotta sérelmesnek.

[9] A törvényszék először az alperes per megszüntetésre irányuló kérelmét vizsgálta. Az tény, hogy a felperes a kártérítési igényt elutasító határozattal szemben előterjesztett keresetlevelet visszautasító végzés ellen nem terjesztett elő fellebbezést és annak jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül nem terjesztette elő újra a keresetlevelet. Ez azonban csupán azt eredményezi, hogy a kártérítési igényt elutasító határozatot érdemben nem támadta meg a felperes, így az egy meg nem támadott jogerős Bv. határozatnak minősül. Kártérítési igény

bejelentésére pedig amiatt volt köteles, mert fogvatartásban volt, így a Bv.tv. 143. § (1) bekezdése alapján kellett az igényét érvényesítenie.

[10] Ez azonban nem jelenti azt, hogy a fogvatartott a szabadulását követően ne érvényesíthetné a sérelemdíj iránti igényét az alperessel szemben az általános elévülési időn belül. Amennyiben a fogvatartott szabadult, úgy közvetlenül jogosult a bíróság, illetve közjegyző előtt érvényesíteni az igényét. A Bv. tv. 21. §- ban rögzített eljárás, így a panasz előterjesztésének és elbírálásának szabályai a fogvatartásban lévő személyre vonatkoznak, a már szabadult felperes nem minősül fogvatartottnak. Az, hogy a felperes nem terjesztett elő panaszt a fogvatartása alatt a perben érvényesített sérelem miatt, nem szünteti meg a jogát a bíróság előtti igényérvényesítésre, a panasz hiánya a sérelemdíj mértékének meghatározása körében értékelendő. A bíróság visszautasító végzése pedig nem érdemi döntés, a bíróság a felperes igényét érdemben nem vizsgálta és nem bírálta el.

[11] Tekintettel arra, hogy a fentiek alapján a felperes jogosult az igényét az általános elévülési időn belül érvényesíteni, a keresetet érdemben vizsgálta a bíróság.

[12] A törvényszék a rendelkezésre álló iratok, felek nyilatkozatai, beszerzett tanúvallomások alapján megállapította, hogy a felperes keresete alapos.

[13] A keresetben érvényesített igény a Ptk. 2:51. § (1) bekezdése alapján személyiségi jogi jogsértést feltételez. Személyiségvédelmi igényt pedig olyan jogsértő magatartás, cselekmény alapol meg, amely egyben az adott személy személyhez fűződő jogát is sérti.

[14] A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése alapján az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárások végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bvtv.) 151. § (2) bekezdése alapján a motozás nem történhet megalázó, szeméremszérintő módon.

[15] tanú1, tanú2, tanú3, tanú4, tanú5 és tanú6 tanúk -akik a perbeli időszakban fogvatartottként részt vettek körszállításokban -, a felperes nyilatkozatával egyezően adták elő a motozás körülményeit. Eszerint egyszerre legalább 10-15 ember volt jelen, amikor a körszállításban résztvevő fogvatartottak motozására sor került. Az alsónemű levétele után le kellett hajolni, guggolni. Azok a fogvatartottak, akiknek a motozása megtörtént, az ebédlőben lévő oszlopok mögött várakoztak, amelyek azonban nem voltak arra alkalmasak, hogy minden, éppen motozásban résztvevő vetkőző fogvatartottat kitakarjanak. Azt cáfolták a tanúk, hogy az alsónemű levetése során a fegyőrök odaálltak volna a fogvatartottak közé, hogy a testükkel takarják ki őket. Az ablakokon keresztül az első emeletről is látható volt a motozás.

[16] alperesi tanú, alperesi tanú1, alperesi tanú2 és alperesi tanú3, az alperes alkalmazottai úgy nyilatkoztak, hogy általában 10-15 fő vett részt a körszállításon, és egyszerre maximum 6 asztalnál volt lehetőség a motozásra. A motozás során a fegyőr úgy állt a fogvatartott mellé a vetkőzés során, hogy a motozás ne szeméremszérintő módon történjen. A motozással végzett személyeket pedig a pillérek mögé állították be azért, hogy ne lássák az éppen motozásban résztvevő személyeket. Már 2018. márciusa előtt is volt rá példa, hogy a motozások során paraván volt biztosítva.

[17] tanú2, tanú3, tanú4, tanú5 és tanú6 felperesi tanúk teljesen érdektelennek nem voltak tekinthetőek arra figyelemmel, hogy a bíróság hivatalos tudomása szerint maguk is keresetet terjesztettek elő sérelemdíj iránt az alperes Bv Intézettel szemben. Azonban ezek a tanúk tanú1 tanúvallomásával egybehangzóan adták elő a motozás folyamatát, mely tanú érdektelennek tekinthető. Az alperes által indítványozott tanúk pedig az alperes alkalmazottai voltak, így az ő tanúvallomásuk sem volt teljes egészében elfogulatlan. A felperes, valamint

az alperes érdekkörében meghallgatott tanúk a motozás menetét nagyrészt egybehangzóan adták elő. Eltérés abban volt, hogy az fogvatartó tanúk úgy nyilatkoztak, hogy a szeméremsértést kitakarással, valamint a pillérek mögé történő sorakoztatással próbálták megakadályozni, illetve arra, hogy korábban is volt már példa paraván használatára.

[18] A becsatolt okirati bizonyíték alapján a törvényszék nem fogadta el az fogvatartó tanúk azon nyilatkozatát, hogy paraván 2018. márciusát megelőzően is időnként használatban volt, tekintettel arra, hogy a paraván hiányát az ügyészi tájékoztatásban rögzítetten a Bv. Intézet is elismerte más hasonló ügyben adott tájékoztatásában és azt a felperesi tanúk vallomása is cáfolta. Erre tekintettel a törvényszék is azt tudta megállapítani, hogy 2018. március 19-ét megelőzően paraván használatára a személyes motozások során nem került sor.

[19] Mindezekre tekintettel a törvényszék megállapította, hogy az alperes BV Intézet nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a körszállításban résztvevő fogvatartottak a személyes motozások alkalmával egymást intimítást sértő módon, alsónemű nélkül, meztelenül ne láthassák. Így 2018. március 19-et megelőzően arra az emberi méltóságot sértő, szeméremsértő módon került sor. Az, hogy a fegyőrök esetenként kitakarták a fogvatartottakat egymás elől, továbbá a motozással már végzett személyeket az oszlopok mögé állították be, nem volt alkalmas arra, hogy teljes mértékben megakadályozzák azt, hogy a körszállításban résztvevő személyek, valamint a személyes motozásban éppen résztvevő személyek egymást meztelenül, szeméremsértő módon láthassák. Ezt paraván bevezetésével már korábban is meg tudták volna akadályozni. Ezek alapján megállapította, hogy az alperes nem tett meg minden tőle elvárhatót a személyiségi jogsértés megakadályozása érdekében.

[20] Az alperes a fenti magatartásával 2016. február 1-én, 2016. február 8-án, 2016. március 21-én, 2016. március 29-én, 2016. május 2-án, 2016. május 9-én, 2016. június 6-án, 2016. június 13-án, 2016. június 27-én, 2016. július 4-én, 2016. október 24-én, 2016. november 14-én, 2017. január 23-án, 2017. január 30-án, 2017. március 13-án, 2017. március 27-én, 2017. április 10-én, 2017. április 18-án, 2017. május 2-án, 2017. május 8-án 2018. március 12-én és 2018. március 26-án megvalósított körszállítások alkalmával megsértette a felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát, ami a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján megalapozza a felperes sérelemdíj iránti követelését.

[21] A törvényszék a sérelemdíj összegének megállapítása körében figyelembe vette a jogsértés súlyát, annak ismétlődő voltát, a sértettre gyakorolt hatását. Figyelembe vette továbbá, hogy a szükségtelenül sok ember jelenlétében végzett szeméremsértő motozás egy eleve kiszolgáltatott helyzetben lévő fogvatartott vonatkozásában nem tekinthető jelentéktelen sérelemnek. E körben azonban azt is értékelte a törvényszék, hogy a felperes a fogvatartása során nem terjesztett elő panaszt a sérelmezett motozások miatt, a kártérítési igényt elbíráló határozatot nem támadta meg érdemben a bíróságon, hanem évekkel később érvényesítette igényét a jelen perben. Több, hasonló ügyben hozott ítéletben a törvényszék 21-22 alkalommal történt körszállítás során megvalósított jogsértés alapján 600.000,- Ft sérelemdíjat állapított meg, így a felperes által érvényesített 400.000,- Ft sérelemdíjat a törvényszék a fenti körülmények mérlegelésével is az elszenvedett hátrányokkal arányban állónak találta. Ezért a törvényszék a keresetnek helyt adott.

[22] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a.) pontja alapján feljegyzett eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

[23] A törvényszék a Pp. 83. § alapján a pervesztes alperest kötelezte a felperes perköltsége megfizetésére, melyet a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint a pertárgyérték alapján 20.000,- Ft ügyvédi munkadíjban, továbbá a közjegyzőnél megfizetett 12.000,- Ft eljárási díjban határozott meg.

[24] Az ítélet elleni fellebbezés lehetősége a Pp. 365. § (2) bekezdésén alapul.

Balassagyarmat, 2022. szeptember 22.

dr. Barsi Ildikó s.k.
bíró